

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.3.1.16>

ЗАВДАННЯ ТЕХНІКО-КРИМІНАЛІСТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У РОЗСЛІДУВАННІ ЗЛОЧИНІВ

Віталій Арешонков

*кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем протидії злочинності
Національної академії внутрішніх справ (Київ, Україна)
ORCID ID: 0000-0003-1776-1220*

Анотація. Стаття присвячена аналізу завдань, які можуть бути вирішені за допомогою техніко-криміналістичних досліджень. У ній зазначається, що, оскільки така категорія, як «техніко-криміналістичні дослідження», є новою для вітчизняної криміналістики, їх завдання до цього часу загалом окреслені не були. На основі поглядів учених щодо загальних завдань окремих різновидів техніко-криміналістичних досліджень визначено загальне завдання техніко-криміналістичних досліджень як окремої категорії криміналістичної техніки. Воно полягає у збиранні орієнтуючої або доказової інформації, що може бути отримана шляхом пошуку, виявлення та вивчення об'єктів під час (у результаті) проведення слідчих (розшукових) дій та поза ними із застосуванням спеціальних криміналістичних знань та техніко-криміналістичних методів і засобів. Наголошується, що окремими завданнями техніко-криміналістичних досліджень є загальні завдання окремих їх різновидів. Загалом до них належать: пошук, який здійснюється з метою виявлення слідової інформації; її наступний огляд з метою встановлення ознак і властивостей об'єктів; попереднє дослідження та перевірка за обліками з метою отримання орієнтуючої та розшукової інформації; а також криміналістичні експертизи з метою отримання доказової інформації про подію злочину та особу, яка його вчинила чи до нього причетна. Визначено, що під конкретними завданнями техніко-криміналістичних досліджень розуміється вирішення конкретних питань указаних досліджень. Наголошується, що логічна послідовність окремих завдань техніко-криміналістичних досліджень виявляється у тому, що без виконання завдання попереднього різновиду техніко-криміналістичного дослідження неможливо реалізувати наступний. На думку авторів, тісний взаємозв'язок та чітка послідовність реалізації завдань техніко-криміналістичних досліджень є важливим чинником обґрунтування того, що зазначені дослідження являють собою цілісну технологію. Звернуто увагу, що починаючи з рівня конкретних завдань техніко-криміналістичних досліджень вони можуть поділятися за характером завдань на ідентифікаційні, класифікаційні, діагностичні та ситуаційні.

Ключові слова: криміналістична техніка, техніко-криміналістичні дослідження, криміналістичні експертизи, мета та завдання дослідження, технологія дослідження.

TASKS OF TECHNICAL-FORENSIC RESEARCH IN CRIME INVESTIGATION

Vitalii Areshonkov

*Candidate of Law Science, Senior Researcher,
Leading Researcher of the Scientific Laboratory on the Problems of Combating Crime
National Academy of Internal Affairs (Kyiv, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0003-1776-1220*

Abstract. The article is devoted to the analysis of problems that can be solved with the help of technical-forensic research. It states that since such a category as “technical-forensic research” is new to domestic criminalistics, their tasks have not been outlined so far. Based on the views of scientists on the general tasks of certain types of technical-forensic research, the general task of technical-forensic research as a separate category of forensic technology is defined. It consists in collecting indicative or evidentiary information that can be obtained by searching, identifying and studying objects during (as a result of) investigative (search) actions and outside them using special forensic knowledge and forensic methods and tools. It is emphasized that the separate tasks of technical and forensic researches are the general tasks of their separate varieties. In general, these include: search, which is carried out in order to identify trace information; its subsequent review – in order to establish the characteristics and properties of objects; preliminary research and verification of records – in order to obtain indicative and investigative information; as well as criminalistic examinations – in order to obtain evidentiary information about the event of the crime and the person who committed it or is involved in it. It is determined that the specific tasks of technical-forensic research mean the solution of specific issues of these studies. It is emphasized that the logical sequence of individual tasks of technical-forensic research is manifested in the fact that without performing the task of the previous type of technical-forensic research it is impossible to implement the next. According to the authors, the close relationship and clear sequence of implementation of the tasks of technical-forensic research is an important factor in justifying that these studies are a holistic technology. It is noted that starting from the level of specific tasks of technical-forensic research, they can be divided by the nature of the tasks into identification, classification, diagnostic and situational.

Key words: forensic technique, technical-forensic research, criminalistic examinations, purpose and objectives of the research, research technology.

ZADANIA BADAŃ TECHNICZNO-KRYMINALISTYCZNYCH W DOCHODZENIU PRZESTĘPSTW

Vitalii Areshonkov

*kandydat nauk prawnych, starszy pracownik naukowy,
główny pracownik naukowy Laboratorium Naukowego ds. Przeciwdziałania Przystępności
Narodowej Akademii Spraw Wewnętrznych (Kijów, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0003-1776-1220*

Adnotacja. Artykuł koncentruje się na analizie zadań, które można rozwiązać za pomocą badań techniczno-kryminalistycznych. Zauważa, że ponieważ kategoria taka jak „badania techniczno-kryminalistyczne” jest nowością w kryminalistyce krajowej, ich zadania nie zostały dotychczas ogólnie określone. Na podstawie poglądów naukowców dotyczących ogólnych zadań poszczególnych odmian badań techniczno-kryminalistycznych określono ogólne zadania badań techniczno-kryminalistycznych jako odrębną kategorię technologii kryminalistycznej. Polega ona na gromadzeniu informacji orientacyjnych lub dowodowych, które można uzyskać poprzez poszukiwanie, identyfikację i badanie obiektów podczas (w wyniku) prowadzenia działań dochodzeniowych (poszukiwawczych) i poza nimi przy użyciu specjalnej wiedzy kryminalistycznej oraz metod i środków technicznych i kryminalistycznych. Należy zauważyć, że poszczególnymi zadaniami badań techniczno-kryminalistycznych są zadania ogólne poszczególnych ich odmian. Ogólnie rzecz biorąc, obejmują one: poszukiwanie, które jest przeprowadzane w celu zidentyfikowania informacji śladowych; jego późniejsza kontrola – w celu ustalenia cech i właściwości obiektów; wstępne badanie i weryfikacja rachunkowości – w celu uzyskania informacji orientacyjnych i poszukiwawczych; a także ekspertyzy kryminalistyczne – w celu uzyskania informacji dowodowych na temat zdarzenia przestępstwa i osoby, która go popełniła lub była z nim zaangażowana. Ustalono, że przez konkretne zadania badań techniczno-kryminalistycznych rozumie się rozwiązywanie konkretnych problemów tych badań. Należy zauważyć, że logiczna sekwencja poszczególnych zadań badań techniczno-kryminalistycznych przejawia się w tym, że bez wykonania zadania poprzedniego rodzaju badań techniczno-kryminalistycznych nie można zrealizować następnego. Według autorów ścisła zależność i jasna spójność realizacji zadań badań techniczno-kryminalistycznych jest ważnym czynnikiem uzasadniającym, że wspomniane badania stanowią technologię holistyczną. Należy zauważyć, że począwszy od poziomu konkretnych zadań badań techniczno-kryminalistycznych można je podzielić według charakteru zadań na identyfikacyjne, klasyfikacyjne, diagnostyczne i sytuacyjne.

Słowa kluczowe: technika kryminalistyczna, badania techniczno-kryminalistyczne, ekspertyzy kryminalistyczne, cel i zadania badawcze, technologia badawcza.

Вступ. Ефективність проведення техніко-криміналістичних досліджень, а також розробка дієвих тактичних і методичних рекомендацій щодо застосування спеціальних криміналістичних знань та криміналістичної техніки напряму залежить від визначення мети і завдань такої діяльності. Останні, своєю чергою, повинні розглядатися не ізольовано, а у взаємозв'язку з можливістю їх досягнення та вирішення шляхом застосування конкретних різновидів техніко-криміналістичних досліджень.

Визначення завдань техніко-криміналістичних досліджень у ході досудового розслідування злочинів дає змогу вирішити низку проблем кримінального, процесуального, криміналістичного та оперативно-розшукового характеру. Зокрема, це забезпечує чітке визначення доцільності проведення техніко-криміналістичних досліджень на різних стадіях кримінального провадження, характер і цінність висновків та інформації, отриманих внаслідок їх здійснення, з'ясування можливості використання отриманої інформації в процесі доказування, попередження знищення чи випадкової втрати слідів на різноманітних об'єктах, а головне – забезпечення оперативного та результативного розслідування обставин злочину.

Основний матеріал. Питаннями формулювання завдань криміналістичних досліджень займалися такі дослідники, як: П.Д. Біленчук, В.А. Журавель, А.В. Іщенко, В.О. Комаха, В.О. Коновалова, І.В. Піріг, М.В. Салтевський, Е.Б. Сімакова-Єфремян, В.Ю. Шепітько, М.Г. Щербаковський та інші.

Разом із тим слід констатувати, що вчені-криміналісти розглядали лише питання характеристики завдань тільки окремих різновидів техніко-криміналістичних досліджень. Нині відсутні наукові роботи, що присвячені визначенню завдань саме техніко-криміналістичних досліджень.

Мета дослідження. Тому мета статті – на основі аналізу завдань окремих різновидів техніко-криміналістичних досліджень сформулювати завдання техніко-криміналістичних досліджень взагалі, а також на цій основі обґрунтувати думку щодо утворення цими дослідженнями цілісної технології отримання інформації у розслідуванні злочинів.

Результати. З урахуванням ієрархічної структурної будови техніко-криміналістичних досліджень потрібно відзначити, що останнім властиві завдання різного порядку, зокрема загального та конкретного характеру.

З огляду на те, що категорія «техніко-криміналістичні дослідження» раніше не була предметом наукового дослідження, віднайти праці щодо завдань саме техніко-криміналістичних досліджень нам удалося. Проте нами проаналізовані позиції вчених стосовно визначення мети та завдань окремих різновидів техніко-криміналістичних досліджень.

Пошук об'єктів дослідження у ході слідчої (розшукової) дії. І.С. Літвінчук, розглядаючи поняття «збирання доказів», вказує, що воно є одним із елементів доказування, а структуру збирання доказів розглядає як врегульовану КПК діяльність уповноважених суб'єктів з виявлення (пошуку – прим. автора) й фіксації у встановленому кримінальним процесуальним законом порядку слідів злочину або інших фактичних даних, що мають доказове значення (Litvinchuk, 2017: 130).

Таким чином, процес збирання доказів у ході слідчої (розшукової) дії умовно можна розділити на: 1) пошук об'єктів, які містять доказову інформацію; 2) фіксацію таких об'єктів.

Перша форма збирання доказів полягає у фактичних діях уповноважених осіб (інспектор-криміналіст, слідчий, оперуповноважений тощо) з пошуку, виявлення та фіксації об'єктів-носіїв слідів або криміналістичної інформації; друга ж форма – процесуальне відображення знайдених слідів у протоколі.

І.С. Кіпрач також розглядає збирання доказів крізь призму пошуку слідів, які зберегли на собі інформацію про взаємодію зі злочинцем, використовуваними ним засобами тощо. На думку науковця, збирання доказів полягає у виконанні пошукових операцій у відповідності до їх кримінально-процесуальних регламентацій, які спрямовані на виявлення слідів злочину, речових доказів тощо, що здійснюється на основі складної розумової діяльності з метою встановлення місць можливого знаходження доказів чи визначення кола осіб, у показаннях яких вони можуть міститися (Кіпрач, 2013: 279).

Наведене І.С. Кіпрач визначення, на наш погляд, більш вдале порівняно з попереднім, оскільки представляє пошук об'єктів (слідів) не як механічний процес, а як складну розумову діяльність. Водночас зазначений підхід має низку недоліків, серед яких, наприклад, – порушення чіткості причинно-наслідкового зв'язку.

З цього приводу необхідно зазначити, що на етапі пошуку більш доцільно вести мову про виявлення об'єктів-носіїв (джерел) слідів, у тому числі місць можливого знаходження слідів чи визначення кола осіб, у яких вони можуть міститись. Оскільки виявленню самого сліду, як правило, передє аналіз вихідних даних, метою якого є локалізація місця пошуку, тобто визначення об'єкта-носія відшукуваних слідів. Так, інспектор-криміналіст у ході огляду місця події у разі квартирної крадіжки насамперед отримує інформацію від потерпілих про найбільш імовірний спосіб проникнення до житла. Зрозумівши, що проникнення відбулось через вікно, він локалізує місце проведення пошуку, визначаючи об'єкти, з якими злочинець міг контактувати, – підвіконня, відкоси, скло, віконні рами тощо. Перелічені об'єкти скоріш за все будуть містити сліди взаємодії, тобто є об'єктами-носіями слідів злочину.

Таким чином, більш правильною буде вказівка на те, що пошук спрямований на встановлення місць можливого знаходження доказів з метою виявлення слідів злочину.

Таким чином, здійснене за допомогою засобів криміналістичної техніки та/або спеціальних криміналістичних знань *виявлення матеріальних об'єктів, які мають або можуть мати значення для розслідування злочину*, можна вважати одним із завдань пошуку як окремого різновиду техніко-криміналістичних досліджень.

Огляд об'єктів досліджень у ході слідчої (розшукової) дії. Повернемось до зазначеного прикладу техніко-криміналістичних досліджень під час проведення огляду місця події у разі квартирної крадіжки. Застосувавши пошук як доекспертний підвид, інспектор-криміналіст визначив об'єкти-носії інформації, в т.ч. слідів – підвіконня, відкоси, скло, віконні рами, та віднайшов на них сліди – пальців рук, низу взуття, ґрунту, інші мікрооб'єкти тощо. Надалі слідчий, детектив та (або) інспектор-криміналіст переходить до наступних підвидів техніко-криміналістичного дослідження – огляду виявлених об'єктів та їх попереднього дослідження у ході слідчої (розшукової) дії.

З приводу огляду як такого у кримінальному процесі та криміналістиці та, відповідно, його завдань, вчені в основному розглядають його у площині окремої слідчої дії, яка включає у себе сукупність різних підготовчих та діяльнісних операцій, починаючи від пошуку, фіксації, вилучення, аналізу слідової інформації тощо.

О.В. Авраменко, Р.І. Благуа, Ю.В. Гуцуляк та Є.В. Пряхін до змісту огляду відносять такі дії: 1) розібратися в обстановці місця події, з'ясувати, як відбувалася подія, зрозуміти дії правопорушника; 2) зафіксувати обстановку місця події; 3) встановити можливі джерела отримання інших доказів; 4) перевірити вже наявні докази, а також версії; 5) вивчити об'єкт, виявити та зафіксувати його особливі прикмети; 6) виявити (встановити) негативні обставини (Авраменко et al., 2013).

Розглядаючи огляд як різновид саме техніко-криміналістичних досліджень, потрібно вести мову не про огляд як окрему слідчу дію, а про безпосереднє вивчення окремого об'єкта. Саме про такий огляд зазначається у п'ятому пункті переліку завдань, які наведені О.В. Авраменком, Р.І. Благуа, Ю.В. Гуцуляком та Є.В. Пряхінін.

У ході такого безпосереднього вивчення об'єкта техніко-криміналістичних досліджень особа, яка володіє спеціальними криміналістичними знаннями та навичками застосування техніко-криміналістичних засобів, визначає розміри об'єкта, форму, колір, магнітні властивості, вид матеріалу, будову, стан у цілому та окремих складників тощо. Таким чином, завданням огляду як різновиду техніко-криміналістичних досліджень є встановлення ознак та властивостей окремих об'єктів техніко-криміналістичних досліджень, які надалі фіксуються в протоколі слідчої дії та можуть самі по собі використовуватись як орієнтуюча чи доказова інформація або ж стати такою після проведення доекспертних та експертних досліджень.

Попереднє дослідження об'єктів. У криміналістиці кінцевий результат попередніх досліджень (їх мету) різні автори визначають по-різному, інколи значно звужуючи її, зазначаючи тільки про основну мету, або взагалі до кінця не розкриваючи її. Так, С.О. Торопов зазначає, що основна мета попередніх досліджень на місці події – невідкладне отримання за обмежений проміжок часу інформації про обставини скоєного за допомогою вогнепальної зброї злочину, яка необхідна для розкриття злочину по гарячих слідах (Торопов, 2008: 486). Із наведеного автором твердження, яке, до речі, є занадто вузьким, оскільки, наприклад, визначаючи різновид зброї за стріляною з нею гільзою, вирішується ще одне завдання (класифікаційне), яке не пов'язане з обставинами скоєння злочину, тобто ситуаційними завданнями, добре простежується двоїсте розуміння мети попередніх досліджень. Тобто потрібно розділяти мету як кінцевий результат власне самих

досліджень, що добре простежується через конкретні завдання, які ними можуть бути вирішені, та мету як напрями подальшого використання отриманої інформації, хоча інколи автори змішують такі цілі (мету) між собою. У такому разі кінцевий результат дослідження – встановлення обставин злочину, а напрямами використання такої інформації можуть бути як розшук злочинця по гарячих слідах, так і побудова версій тощо.

Ми вважаємо, що оскільки, окрім інформації про осіб, які вчинили злочин, попередніми дослідженнями можуть бути встановлені й інші дані, наприклад щодо придатності виявлених слідів для ідентифікації, встановлення необхідності використання спеціальних заходів, спрямованих на збереження доказових властивостей об'єктів, встановлення їх відношення до події, яка розслідується тощо (Aleksiev et al., 1987), то більш доречно говорити про отримання орієнтуючої інформації або інформації орієнтуючого характеру, яка в тому числі може орієнтувати на розшук злочинців по гарячих слідах.

Таким чином, метою попередніх криміналістичних досліджень є встановлення орієнтуючої інформації щодо окремих осіб, матеріальних об'єктів, а також фактів і обставин скоєного злочину.

Перевірка об'єктів за криміналістичними обліками. З точки зору розгляду техніко-криміналістичних досліджень як процесу вивчення чогось з метою отримання інформації, то відносно криміналістичних обліків таким дослідженням є перевірка об'єктів за оперативно-пошуковими колекціями.

Завдання оперативно-пошукових колекцій чітко передбачені в Інструкції з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України. У п. 1.6.1. до них віднесено: 1) отримання інформації про особу, яка причетна до скоєння злочину; 2) ідентифікації особи, знаряддя злочину (транспортного засобу, зброї, обладнання тощо, які використовувались під час скоєння злочину); 3) установлення спільної родової (групової) належності матеріалів та речовин; 4) інших фактичних даних, які свідчать про скоєння злочинів конкретною особою; 5) отримання іншої інформації щодо скоєння злочинів та запобігання їм (Instruction on the organization of the functioning of forensic records of the expert service of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine, 2009). Проте в тексті наказу жодним чином не розкривається, що розуміється під «іншими фактичними даними» або «іншою інформацією», про які йдеться у пунктах 4 та 5.

Окрім вищезазначених, у криміналістичній науці виділяють також інші завдання. Так, Л.Ю. Югай вказує, що автоматизовані бази даних мають актуальність у вирішенні таких завдань: встановлення осіб, які перебувають у розшуку за скоєння злочинів; встановлення особи громадян, які неосудні через стан здоров'я або вік; розшук безвісти зниклих громадян тощо (Iugai, 2016: 4).

Криміналістичні експертизи. Стосовно такого різновиду техніко-криміналістичних досліджень, як криміналістичні експертизи, потрібно зауважити, що у ст. 1 Закону України № 4038-ХІІ від 25.02.1994 р. «Про судову експертизу» (About forensic examination, 1994) наведена дефініція, яка визначає мету проведення окремої судової експертизи, до яких, як відомо, належать і криміналістичні експертизи. Така мета полягає у наданні висновку з питань, що є або будуть предметом судового розгляду. Вказана мета більш конкретизована з урахуванням специфіки проведення експертизи на досудовому розслідуванні у ч. 1 ст. 69 Кримінального процесуального кодексу України. Аналіз такої норми свідчить, що результатом експертизи повинен стати висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження і стосуються сфери знань експерта (Code of Criminal Procedure of Ukraine, 2012).

На наше переконання, висновок з питань, які виникають під час кримінального провадження, не може бути ані змістом, ані метою проведення експертного дослідження, оскільки сам по собі нічого не вирішує. Вказаний процесуальний документ, скоріш за все, є формою (зовнішнім виразом) оформленого результату проведеної експертизи у кримінальному провадженні.

У науковій літературі, присвяченій проблемам криміналістики та судової експертології, давно точаться дискусії з приводу мети проведення експертизи. Узагальнення наявних підходів показало, що мета експертизи, на думку науковців, може полягати у:

1. *Одержанні нових доказів* (Р.С. Белкін (Belkin, 1999), В.О. Комаха, Г.Ф. Кривда (Komakha et al., 2004: 52) та інші).

2. *Встановленні фактичних даних та обставин, які мають значення для об'єктивного вирішення кримінальної справи* (В.Ю. Шепітько, В.А. Журавель, В.О. Коновалова (Shepitko et al., 2012: 20), Є.І. Макаренко, О.В. Негодченко, В.М. Тертишник (Makarenko, 2001: 9) та інші).

3. *Підвищенні доказової сили зібраних під час розслідування матеріалів та забезпечення встановлення істини у кримінальному провадженні* (Г.П. Власова, Я.А. Соколова, О.І. Ізотов та О.М. Калачова (Vlasova et al., 2014).

Підхід № 3 сформульований не досить коректно. Оскільки використання терміна «підвищення» стосовно доказової сили вказує на зміну сутності чи ознак останньої. Разом із тим експертизою є дослідження матеріального об'єкта, який уже містить криміналістично значущу інформацію (доказову силу), тобто вивчення його ознак і властивостей і їх інтерпретацію (перетворення) у доступний для інших учасників процесу вигляд. Зрозуміло, що сам процес вивчення не може змінити ані сутності, ані властивостей досліджуваного об'єкта.

На підставі узагальнення підходів № 1 та № 2 можна зазначити, що метою криміналістичної експертизи (як підвиду експертного виду техніко-криміналістичного дослідження) є отримання доказової інформації про обставини кримінального правопорушення.

Вказана мета є складником завдання криміналістичної експертизи, оскільки, як правильно підкреслюється в юридичній літературі, завдання є метою, що досягається за певних умов. За своїм змістом завдання судової експертизи є досить складним поняттям, що включає у себе як мету, так і умови, за яких воно може бути досягнуто. До того ж поняття завдання може характеризувати різний рівень абстракції та узагальнення

його змісту, тобто розглядатися як завдання: судової експертизи як абстрактного наукового поняття; судової експертизи певного класу, роду, виду, підвиду, конкретної судової експертизи. Таким чином, це поняття диференціюється залежно від ступеня узагальнення змісту, що ним відображається (Aliiev et al., 1997).

Окрім загального завдання техніко-криміналістичних досліджень, на нашу думку, їм притаманні окремі та конкретні завдання.

Для повноти наукового пошуку необхідно відзначити про одночасно існуючий поділ завдань техніко-криміналістичних досліджень на ідентифікаційні, класифікаційні, діагностичні, ситуаційні. Згаданий розподіл жодним чином не протирічить запропонованому нами поділу завдань на загальні, окремі та конкретні. Та навіть більше, він його суттєво доповнює, оскільки розподіл завдань за їх характером доцільно використовувати не на рівні загальних чи окремих завдань, а починаючи з рівня конкретних завдань техніко-криміналістичних досліджень.

Висновки. Підсумовуючи викладене, можна дійти таких висновків:

1. Загальне завдання техніко-криміналістичних досліджень полягає в збиранні орієнтуючої або доказової інформації, що може бути отримана шляхом пошуку, виявлення та вивчення об'єктів під час (у результаті) проведення слідчих (розшукових) дій та поза ними із застосуванням спеціальних криміналістичних знань та техніко-криміналістичних методів і засобів.

2. Технологічна сутність процесу техніко-криміналістичних досліджень зумовлює такі їх окремі завдання:

– встановлення місць можливого знаходження слідової інформації та безпосереднє виявлення матеріальних об'єктів (предметів, слідів-відображень тощо), які мають або можуть мати значення для розслідування злочину (*завдання пошуку об'єктів*);

– встановлення ознак та властивостей окремих об'єктів техніко-криміналістичних досліджень, які надані фіксуються в протоколі слідчої (розшукової) дії та можуть самі по собі використовуватись як орієнтуюча чи доказова інформація або ж стати такою після проведення доекспертних та експертних досліджень (*завдання огляду об'єктів*);

– встановлення орієнтуючої інформації щодо природи та сутності об'єктів, які виявлені в ході слідчої (розшукової) дії, придатності об'єктів до подальшого експертного дослідження, їх правильного вилучення і збереження, відношення до події, що розслідується; об'єктів, сліди яких виявлені на місці проведення слідчої (розшукової) дії; обставин вчинення злочину або здійснення інших дій, які стосуються кримінального провадження; осіб, які вчинили злочин або були присутні під час його скоєння чи в інший час на місці проведення слідчої (розшукової) дії; потерпілої особи у разі виявлення невідомого трупця, що здійснюється зазвичай шляхом безпосереднього вивчення об'єкта у ході слідчої (розшукової) дії (*завдання попередніх досліджень об'єктів*);

– встановлення орієнтуючої інформації щодо причетності осіб до скоєння злочину або їх сукупності, використання особами знарядь злочину у разі вчинення інших злочинів; ототожнення осіб, у тому числі невідомих трупів, а також знарядь злочинів; спільної родової приналежності матеріалів, речовин та виробів, що здійснюється шляхом порівняння об'єкта, вилученого в ході слідчої (розшукової) дії, або його відображення з об'єктами, або їх відображеннями, які містяться у оперативно-пошукових колекціях (*завдання перевірки об'єктів за криміналістичними обліками*);

– отримання доказової інформації щодо окремих осіб, об'єктів рослинного та тваринного походження, інших матеріальних об'єктів, а також фактів і обставин вчиненого злочину у результаті експертного дослідження наданих матеріальних об'єктів (*завдання криміналістичних експертиз*).

3. Логічна послідовність окремих завдань техніко-криміналістичних досліджень виявляється у тому, що без виконання завдання попереднього різновиду техніко-криміналістичного дослідження неможливо реалізувати наступний.

Тісний взаємозв'язок та чітка послідовність реалізації завдань техніко-криміналістичних досліджень є важливим чинником обґрунтування того, що зазначені дослідження являють собою цілісну технологію.

4. Конкретні завдання техніко-криміналістичних досліджень пов'язані із вирішенням конкретних питань указаних досліджень. Такими питаннями можуть бути пошук, огляд або попереднє дослідження конкретного об'єкта (кулі, наркотичної речовини, запахової інформації тощо), або конкретні питання, які ставляться на вирішення криміналістичної експертизи.

Список використаних джерел:

1. Авраменко О.В., Благута Р.І., Гуцуляк Ю.В. та ін. Слідчі (розшукові) дії : навчальний посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2013. 416 с.
2. Алексеев А.А., Капитонов В.Е., Кошелева Л.И., Маврин А.Г. и др. Предварительные криминалистические исследования следов на месте происшествия : учебное пособие. Москва : ВНИИ МВД СССР, 1987. 196 с.
3. Алиев И.А., Аверьянова Т.В., Белкин Р.С., Беляева Д.Л. и др. Основы судебной экспертизы. Ч. 1. Общая теория. Москва : Российский Федеральный центр судебной экспертизы, 1997. 430 с.
4. Белкин А.Р. Теория доказывания : научно-методическое пособие. Москва : Норма, 1999. 418 с.
5. Власова Г.П., Соколова Я.А., Изотов О.И., Калачова О.М. Судові експертизи у кримінальному провадженні : навчально-методичний комплекс. Київ : Видавничий центр Національної академії прокуратури України, 2014. 32 с.
6. Інструкція з організації функціонування криміналістичних обліків експертної служби МВС України, затверджена наказом МВС України від 10.09.2009 № 390.
7. Кіпращ І.С. Визначення поняття слідчих (розшукових) дій. *Науковий вісник НАВС*. 2013. № 2. С. 275–283.
8. Комаха В.О., Кривда Г.Ф. та ін. Тактика використання спеціальних знань у формі судової експертизи в процесі розслідування і розкриття злочинів : монографія / за заг. ред. В.О. Комахи. Чернівці : Золоті литаври, 2004. 337 с.

9. Кримінально-процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2013, № 9–10, № 11–12, № 13, ст. 88.
10. Літвінчук І.С. Методика розслідування злочинів, пов'язаних із умисним випуском на ринок України небезпечної продукції : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Львів, 2017. 239 с.
11. Макаренко Є.І., Негодченко О.В., Тертишник В.М. Експертизи на досудовому слідстві : навчальний посібник. Дніпропетровськ : Дніпроп. юрид. ін-т МВС України, 2001. 204 с.
12. Про судову експертизу : Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1994, № 28, ст. 232.
13. Торопов С.О. Попередні балістичні дослідження на місці події. *Форум права*. 2008. № 3. С. 485–489.
14. Шепітько В.Ю., Коновалова В.О., Журавель В.А. та ін. Судова експертологія: поняття, структура, завдання, функції : навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни. Харків : Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2012. 24 с.
15. Югай Л.Ю. Автоматизированные дактилоскопические идентификационные системы в Республике Узбекистан (история и современное состояние) : учебное пособие. Ташкент : Академия МВД Республики Узбекистан, 2016. 51 с.

References:

1. Avramenko, O.V., Blahuta, R.I., Hutsuliak, Yu.V. та in. (2013). Slidchi (rozshukovi) diy [Investigative (search) actions]: navch. posibnyk. Lviv: LvDUVS. 416 p. [in Ukrainian].
2. Alekseev, A.A., Kapitonov, V.E., Kosheleva, L.I., Mavrin, A.G. i dr. (1987). Predvaritelnye kriminalisticheskie issledovaniia sledov na meste proisshestviia [Preliminary forensic investigation of traces at the scene]: uchebnoe posobie. Moskva: VNI MVD SSSR. 196 p. [in Russian].
3. Aliev, I.A., Averianova, T.V., Belkin, R.S., Beliaeva, D.L. i dr. (1997). Osnovy sudebnoi ekspertizy [Forensic Basics]. Ch. 1. Obshchaia teoriia. Moskva: Rossiiskii Federalnyi tsentr sudebnoi ekspertizy. 430 p. [in Russian].
4. Belkin, A.R. (1999). Teoriia dokazyvaniia [Evidence theory]: nauchno-metodicheskoe posobie. Moskva: Norma. 418 p. [in Russian].
5. Vlasova, H.P., Sokolova, Ya.A., Izotov, O.I., Kalachova, O.M. (2014). Sudovi ekspertyzy u kryminalnomu provadzhenni [Forensic examinations in criminal proceedings]: navchalno-metodychnyi kompleks. Kyiv: Vydavnychiy tsentr Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy. 32 p. [in Ukrainian].
6. Instruktsiia z orhanizatsii funktsionuvannia kryminalistychnykh oblikiv ekspertnoi sluzhby MVS Ukrainy [Instruction on the organization of the functioning of forensic records of the expert service of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine], zatverdzhena nakazom MVS Ukrainy vid 10.09.2009 No. 390. [in Ukrainian].
7. Kiprach, I.S. (2013). Vyznachennia poniattia slidchykh (rozshukovykh) diy [Definition of the concept of investigative (search) actions]. Naukoviy visnyk NAVS. No. 2. Pp. 275–283 [in Ukrainian].
8. Komakha, V.O., Kryvda, H.F. та in. (2004). Taktika vykorystannia spetsialnykh znan u formi sudovoi ekspertizy v protsesi rozsliduvannia i rozkryttia zlochyniv [Tactics of using special knowledge in the form of forensic examination in the process of investigation and detection of crimes]: monohr. Zoloti lytavry. 337 p. [in Ukrainian].
9. Kryminalno protsesualnyi kodeks Ukrainy [Code of Criminal Procedure of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 13.04.2012 No. 4651-VI. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2013, No. 9–10, No. 11–12, No. 13, st. 88 [in Ukrainian].
10. Litvinchuk, I.S. (2017). Metodyka rozsliduvannia zlochyniv, poviazanykh iz umysnym vypuskom na rynek Ukrainy nebezpechnoi produktsii [Methods of investigation of crimes related to the intentional release of dangerous products on the Ukrainian market]: dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.09. Lviv. 239 p. [in Ukrainian].
11. Makarenko, Ye.I., Nehodchenko, O.V., Tertyshnyk, V.M. (2001). Ekspertyzy na dosudovomu slidstvi [Examinations at the pre-trial investigation]: navchalnyi posibnyk. Dnipropetrovsk: Dniprop. yuryd. in-t MVS Ukrainy. 204 p. [in Ukrainian].
12. Pro sudovu ekspertyzu [About forensic examination]: Zakon Ukrainy vid 25.02.1994 r. No. 4038-XII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 1994, No. 28, st. 232 [in Ukrainian].
13. Toropov, S.O. (2008). Poperedni balistychni doslidzhennia na misti podii [Preliminary ballistic research at the scene]. Forum prava. No. 3. Pp. 485–489 [in Ukrainian].
14. Shepitko, V.Iu., Konovalova, V.O., Zhuravel, V.A. та in. (2012). Sudova ekspertolohiia: poniattia, struktura, zavdannia, funktsii [Forensic expertise: concepts, structure, tasks, functions]. Navchalno-metodychnyi posibnyk dlia samostiinoi roboty ta praktychnykh zaniat z navchalnoi dystsypliny. Kharkiv: Nats. un-t «Iuryd. akad. Ukrainy im. Yaroslava Mudroho». 24 p. [in Ukrainian].
15. Iugai, L.Iu. (2016). Avtomatizirovannye daktiloskopicheskie identifikatsionnye sistemy v Respublike Uzbekistan (istoriia i sovremennoe sostoianie) [Automated fingerprint identification systems in the Republic of Uzbekistan (history and current state)]: uchebnoe posobie. Tashkent: Akademiia MVD Respubliki Uzbekistan. 51 p. [in Russian].